

Haalbaarheidstoets 2018

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds Waterbouw

Caroline Bosch
7 juni 2018

© Copyright 2018 Sprenkels & Verschuren. Geen enkele reproductie van het document of een deel van het document mag worden gekopieerd, verspreid, geciteerd tenzij Sprenkels & Verschuren schriftelijke toestemming heeft verleend.

Agenda

1

🔗 Inleiding

2

🔗 Uitgangspunten

3

🔗 Haalbaarheidstoets – uitkomsten

4

🔗 Conclusie

5

🔗 Bijlagen

Haalbaarheidstoets (algemeen)

- ✦ Pensioenfondsen dienen jaarlijks een haalbaarheidstoets uit te voeren die inzicht geeft in de samenhang tussen de financiële opzet, het verwachte pensioenresultaat en de risico's die daarbij gelden.
- ✦ Bij de jaarlijkse haalbaarheidstoets wordt vanuit de feitelijke financiële positie van het fonds beoordeeld in hoeverre (nog) wordt voldaan aan de normering die het fonds gekozen heeft bij de laatste aanvangshaalbaarheidstoets. Het betreft hier:
  - de ondergrens voor het verwachte pensioenresultaat op fondsniveau én
  - de maximale afwijking van het pensioenresultaat in het slechtweerscenario t.o.v. het verwachte pensioenresultaat.
- ✦ Jaarlijks wordt gemonitord in hoeverre deze uitkomsten nog steeds aansluiten bij de oorspronkelijk gewekte verwachtingen. Indien grenzen overschreden worden dan zal het bestuur hierover in overleg moeten treden met de sociale partners (wettelijk vereist), om te bezien of maatregelen genomen dienen te worden.

Wettelijke context

Haalbaarheidstoets

Op grond van artikel 143 van de Pensioenwet voert een pensioenfonds periodiek een haalbaarheidstoets uit. De haalbaarheidstoets geeft inzicht in de samenhang tussen de financiële opzet, het verwachte pensioenresultaat en de risico's die daarbij gelden.

Aanvangshaalbaarheidstoets*

Uit de aanvangshaalbaarheidstoets moet blijken dat:

- 1. het verwachte pensioenresultaat op fondsniveau boven de door het fonds te kiezen ondergrens voor dit pensioenresultaat blijft;**
2. het premiebeleid over de gehele berekeningshorizon voldoende realistisch en haalbaar is;
3. het fonds voldoende herstelcapaciteit heeft om naar verwachting vanuit de situatie dat aan de vereisten voor het minimaal vereist eigen vermogen wordt voldaan, binnen de looptijd van het herstelplan aan de vereisten voor het vereist eigen vermogen te voldoen; en
- 4. het pensioenresultaat op fondsniveau in het slechtweerscenario niet te veel afwijkt van het verwachte pensioenresultaat op fondsniveau, waarbij het fonds hiervoor de maximale afwijking kiest.**

De onderdelen 1, 2 en 4 worden gedaan vanuit de feitelijke financiële positie van het fonds. De toetsing van de onderdelen 1 en 2 wordt ook gedaan vanuit de vereiste dekkingsgraad.

*De jaarlijkse haalbaarheidstoets bevat alleen de onderdelen 1 en 4 vanuit de feitelijke financiële positie.

Agenda

1

🔗 Inleiding

2

🔗 **Uitgangspunten**

3

🔗 Haalbaarheidstoets – uitkomsten

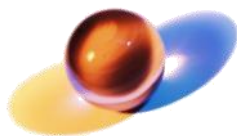
4

🔗 Conclusie

5

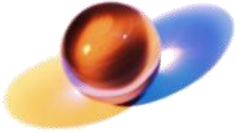
🔗 Bijlagen

Uitgangspunten beleidskader

Financiële positie 31 december 2017	Beleidsdekkingsgraad (BDG): 111,5%; Actuele dekkingsgraad (DG): 117,6%; VEV: 24,7%.
Regeling	<ul style="list-style-type: none"> • Middelloonregeling, met pensioenrichtleeftijd 68 jaar en een opbouwpercentage van 0,94% van de pensioengrondslag voor het ouderdomspensioen. • Partnerpensioen op opbouwbasis (70% van ouderdomspensioen). • Een spaarpensioenregeling .
Toeslagbeleid	<ul style="list-style-type: none"> • Toekomstbestendige toeslagverlening. • Voorwaardelijk loonindex voor actieve deelnemers, met een maximum van 5% per jaar. • Voorwaardelijk prijsindex voor slapers en gepensioneerden. • Inhalen van gemiste toeslagen en kortingen. • Toeslagachterstand 4,18% voor de actieven. De toeslagachterstand voor de slapers en gepensioneerden bedraagt 1,75%. De gemiste toeslagen tot en met 1-1-2015 zijn hierin meegenomen.
Premiebeleid	<ul style="list-style-type: none"> • De premie voor 2018 is gelijk aan 19,6% van de salarissom. 3,6% van deze premie is bestemd voor de Spaarpensioenregeling. • Vanaf 2019 is de feitelijke premie gelijk gesteld aan de gedempte kostendeckende premie op basis van 5-jaars rentemiddeling, plus 3,6% voor de Spaarpensioenregeling.
Beleggingsbeleid	Na DNB mapping 44% VRW, 56% zakelijke waarden.
Kortingsbeleid en uitsmeren resultaat	Korte termijn korten (BDG 5 jaar onder MVEV) uitsmeren over 10 jaar. Lange termijn korten uitsmeren over maximale termijn van 10 jaar.

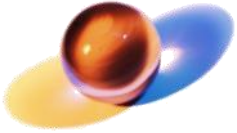
Verschillen uitgangspunten t.o.v. vorig jaar

De volgende uitgangspunten zijn bij de jaarlijkse haalbaarheidstoets 2017 en 2018 gehanteerd.

Uitgangspunten	Jaarlijkse	Jaarlijkse
	haalbaarheidstoets	haalbaarheidstoets
	2018	2017
Actuele dekkingsgraad	117,6%	105,4%
Beleidsdekkingsgraad	111,5%	99,5%
Vereiste dekkingsgraad	124,7%	123,6%
Scenarioset DNB	Q1 2018	Q1 2017
Achterstand toeslagen actieven	4,18%	3,0%
Achterstand toeslagen inactieven	1,75%	0,4%

Kwantitatieve risicohouding

- ✦ In 2015 heeft het bestuur de kwantitatieve risicohouding bepaald.
- ✦ De volgende risicohouding (lange termijn) is door het bestuur vastgesteld met betrekking tot het pensioenresultaat:

	Criterion	Grens
1	Mediaan pensioenresultaat vanuit feitelijke dekkingsgraad	90%
2	Mediaan pensioenresultaat vanuit vereiste dekkingsgraad	95%
3	Afwijking mediaan t.o.v. slechtweerscenario vanuit feitelijke dekkingsgraad	35%

Economische scenario's

Toelichting

- De haalbaarheidstoets heeft als rapportagedatum 1 januari 2018.
- De haalbaarheidstoets bevat een stochastische prognose over 60 jaar.
- De doorrekening wordt uitgevoerd op basis van een uniforme scenarioset van 2.000 scenario's, welke elk kwartaal ter beschikking wordt gesteld door DNB. Deze haalbaarheidstoets is gebaseerd op de scenarioset Q1 2018.
- De scenarioset bevat scenario's voor rente, aandelen en inflatie.

Vergelijking scenarioset vorig jaar

- De scenarioset Q1 2018 verschilt ten opzichte van afgelopen jaar voornamelijk op het gebied van de renteontwikkeling.
- De rente in de scenarioset van 2018 is na 10 jaar lager dan in 2017. De rente stijgt door een hogere startrente over de 60-jaarsperiode minder sterk dan in de scenarioset van afgelopen jaar.
- De overige parameters (aandelenrendement en prijsinflatie) zijn grotendeels in lijn met vorig jaar.

Renteverloop scenarioset Q1 2018 vs Q1 2017

Gemiddelde 20-jaars rente	In jaar 0	In jaar 10	In jaar 30	In jaar 60	Stijging 20-jaars rente gedurende
					60 jaar
Q1 2017	1,2%	2,4%	3,3%	3,5%	2,3%
Q1 2018	1,4%	2,3%	3,1%	3,3%	1,9%

Uniforme scenario'set Q1 2018

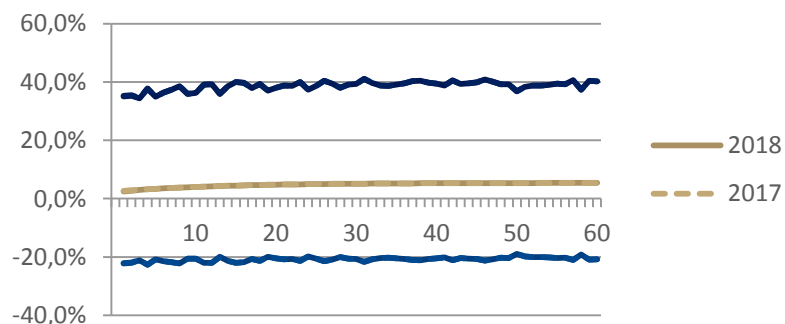
Economische uitgangspunten

- De door DNB gepubliceerde scenario'set Q1 2018 bevat scenario's voor de ontwikkeling van de rente, aandelen rendementen en prijsinflatie.
- Onderstaande tabel toont een samenvatting van de belangrijkste karakteristieken van deze scenario'set.

Economische uitgangspunten HBT

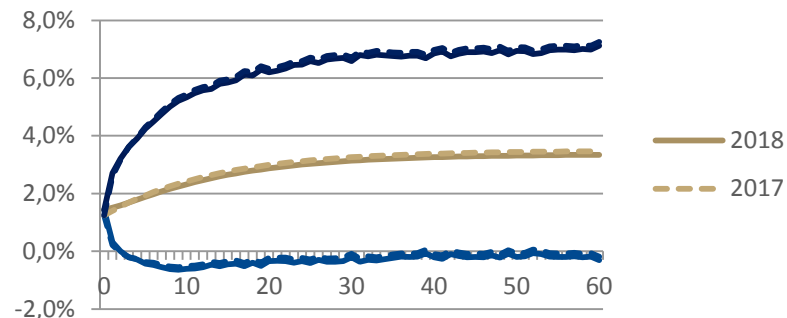
	In jaar 10	In jaar 30	In jaar 60
Gemiddelde 20-jaars rente	2,3%	3,1%	3,3%
Gemiddelde aandelen rendement	5,6%	6,7%	6,9%
Gemiddelde inflatie	1,4%	1,9%	2,0%

Aandelen rendement

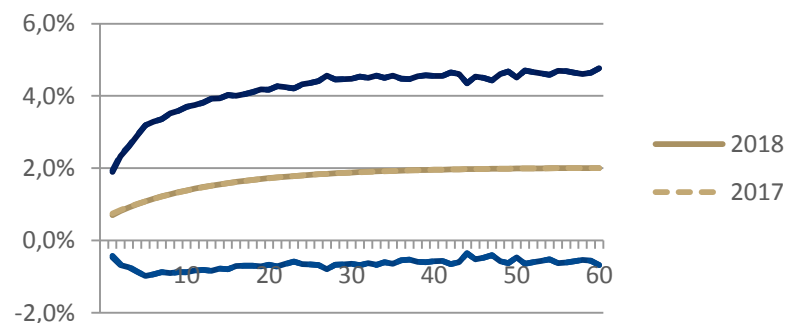
- Het gemiddelde aandelenrendement stijgt van initieel 3,9% naar bijna 7% over 60 jaar.
- 95% van de scenario's kent een aandelenrendement tussen ongeveer 40% en -20%.

20-jaars rente

- Het gemiddelde rentescenario volgt niet de forwards van de RTS per ultimo 2017 (zoals bijvoorbeeld is voorgeschreven voor het herstelplan), maar groeit toe naar circa 3,3% (20 jrs).

Inflatie

- De gemiddelde inflatie stijgt van initieel 0,7% naar 2% in ongeveer 40 jaar, waarna dit gemiddelde constant blijft.
- De spreiding ligt grofweg tussen de 5% en -1%.

Haalbaarheidstoets (algemeen)

Aandachtspunt

- ❖ De uitkomsten van het pensioenresultaat zijn berekend op 1 januari 2018, maar dienen te worden gerelateerd aan de startdatum van het nFTK, zijnde 1 januari 2015.
- ❖ De gemiste toeslagen vanaf 1 januari 2015 tot heden dienen daarom meegenomen te worden in de teller van het pensioenresultaat.
- ❖ Om het pensioenresultaat te kunnen berekenen, dienen fondsen fictieve aanspraken bij te houden. Dit betreffen de aanspraken die een deelnemer opgebouwd zou kunnen hebben per 1 januari 2018, indien:
  - de aanspraken jaarlijks volledig zijn verhoogd met de prijsinflatie én
  - er geen verlaging van het opbouwpercentage en/of pensioenaanspraken is geweest
- ❖ Momenteel worden deze fictieve aanspraken niet door uw administrateur bijgehouden. Derhalve hebben wij deze pensioenaanspraken per 1 januari 2018 geschat op basis van de in slide 12 beschreven aannames.
- ❖ Doordat in de noemer van het pensioenresultaat rekening gehouden moet worden met een volledige toeslagverlening vanaf 1 januari 2015 tot heden, bedraagt het pensioenresultaat bij aanvang minder dan 100%.
- ❖ Het pensioenresultaat wordt als volgt gedefinieerd:

Som verwachte uitkeringen conform fondsbeleid

Som verwachte uitkeringen zonder (opbouw)korting en volledig prijs-geïndexeerd

Technische details haalbaarheidstoets

Schattingsmethodiek prijsgeïndexeerde aanspraken per 1 januari 2018

- ❖ In de noemer van het pensioenresultaat dient uitgegaan te worden van fictieve pensioenaanspraken per 1 januari 2018. Dit betreffen de aanspraken die een deelnemer opgebouwd zou kunnen hebben per 1 januari 2018, indien de aanspraken jaarlijks volledig zijn verhoogd met de prijsinflatie.
- ❖ Momenteel worden deze fictieve aanspraken niet door het fonds bijgehouden. Derhalve hebben wij deze fictieve pensioenaanspraken per 1 januari 2018 voor de actieve en inactieve deelnemers op onderstaande pragmatische wijze geschat.
- ❖ **Actieve deelnemers**
  - De opgebouwde pensioenaanspraken per eind 2017 worden verminderd met:
    - 3x de verwachte opbouw voor boekjaar 2018 én
    - de toeslagverlening voor de actieven over de afgelopen 3 boekjaren.
  - Hieruit volgen de geschatte pensioenaanspraken per 1 januari 2015. Deze aanspraken worden vervolgens vermeerderd met 3 jaar volledige pensioenopbouw en 3 jaar prijsinflatie.
- ❖ **Inactieve deelnemers**
  - Er wordt verondersteld dat de status (premienvrij, pensioengerechtigd) per 1 januari 2015 gelijk is aan de status per 1 januari 2018.
  - De pensioenaanspraken per 1 januari 2018 worden vervolgens gecorrigeerd voor het verschil tussen de verleende toeslag en de daadwerkelijke prijsinflatie in de boekjaren 2015, 2016 en 2017.

Technische details haalbaarheidstoets

Pensioenresultaat

- Het pensioenresultaat wordt bepaald per geboortegaargroep van het deelnemersbestand.
- Het pensioenresultaat op fondsniveau is gelijk aan het gewogen gemiddelde van de pensioenresultaten van de geboortegaargroepen. Er wordt gewogen naar het aantal personen in een geboortegaargroep.

Overige aannames

- In het pensioenresultaat worden de op 31 december 2017 aanwezige personen betrokken.
- Ten behoeve van een realistische bestandsontwikkeling is nieuwe instroom meegenomen. Conform DNB voorschrift is deze nieuwe instroom niet meegenomen in de berekening van het pensioenresultaat.

Agenda

1

🔗 Inleiding

2

🔗 Uitgangspunten

3

🔗 **Haalbaarheidstoets – uitkomsten**

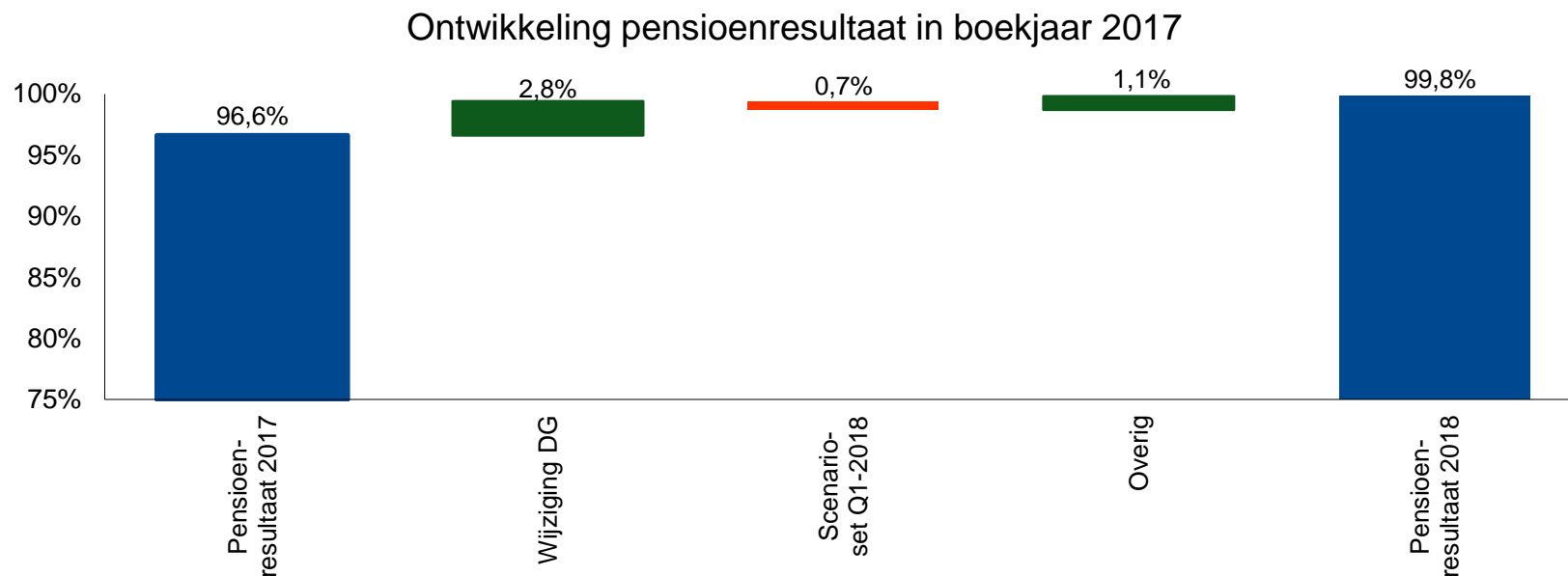
4

🔗 Conclusie

5

🔗 Bijlagen

Ontwikkeling pensioenresultaat

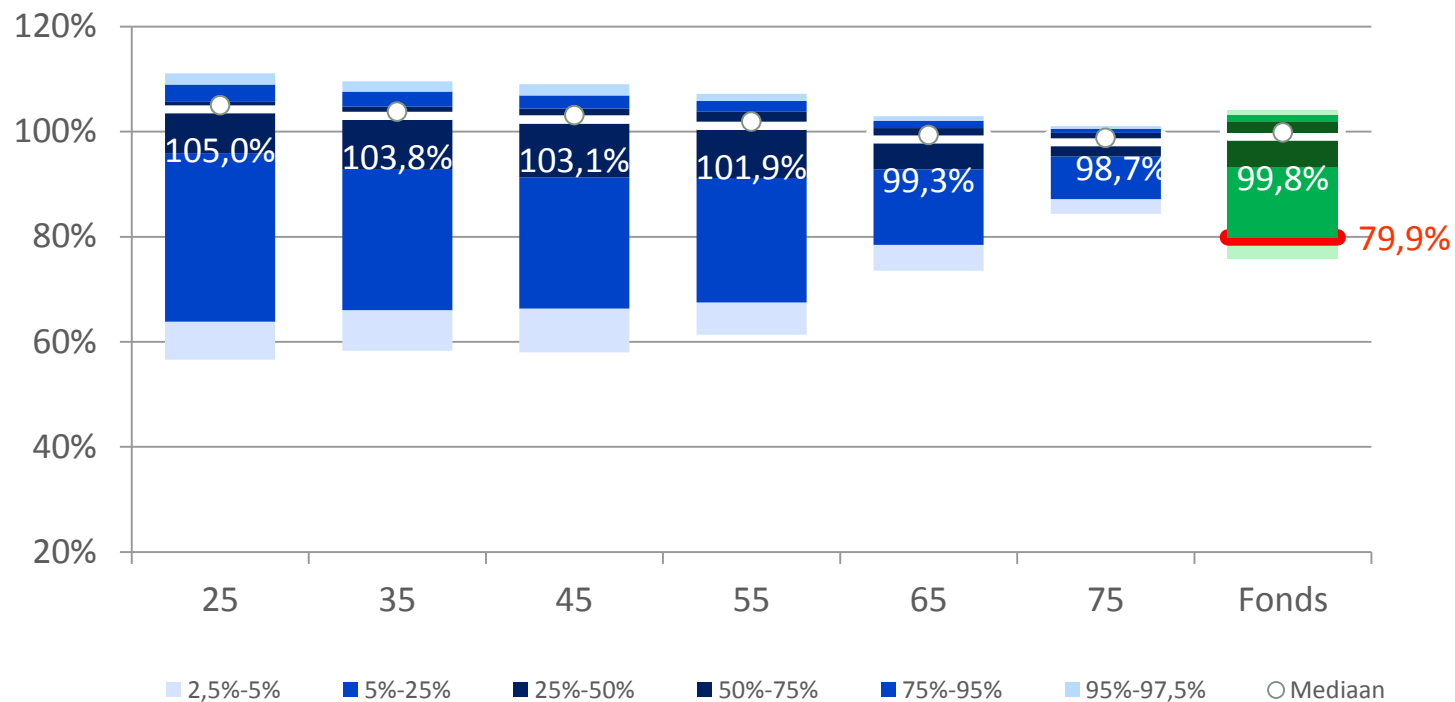

Toelichting resultaten

- Het verwachte pensioenresultaat in de jaarlijkse haalbaarheidstoets is gestegen ten opzichte van vorig jaar.
- De stijging ten opzichte van het pensioenresultaat van vorig jaar wordt met name verklaard door de stijging van de dekkingsgraad over 2017. Dit leidt tot een stijging van het pensioenresultaat met 2,8%.
- De DNB scenarioset zorgt voor een daling van het pensioenresultaat van 0,7%.
- De stijging van het pensioenresultaat door overige factoren van 1,1% wordt veroorzaakt door de wijziging van het deelnemersbestand, de wijziging van de rente-afdekking en de gewijzigde asset verdeling tbv de DNB mapping.

Pensioenresultaat per leeftijdscohort

Pensioenresultaat 2018 per leeftijd en op fondsniveau (vanuit DG)

De relatieve afwijking is gelijk aan 19,9%

Resultaten varianten

Overzicht varianten				
	Variant	Mediane pensioenresultaat	Slechtweerscenario pensioenresultaat	Relatieve afwijking
	HBT 2018	99,8%	79,9%	19,9%
1	Huidige start DG, ambitie looninflatie voor alle deelnemers	102,5%	80,7%	21,3%
2	Huidige start DG, ambitie prijsinflatie voor alle deelnemers	98,7%	80,1%	18,8%
3	Huidige start DG, ambitie vast 3% voor alle deelnemers	104,0%	81,1%	22,0%
4	115% start DG, huidige ambitie	99,4%	78,9%	20,6%
5	130% start DG, huidige ambitie	101,4%	83,2%	17,9%

- ❖ Op verzoek van BPF Waterbouw hebben wij voor enkele varianten de haalbaarheidstoets doorgerekend. De resultaten van de varianten zijn in bovenstaande tabel weergegeven.
- ❖ In de bijlage zijn de resultaten voor de verschillende leeftijdscohorten per variant opgenomen.
- ❖ Uit de tabel kan geconcludeerd worden dat een hogere startdekkingsgraad leidt tot een hoger pensioenresultaat, omdat eerder volledig wordt geïndexeerd en de kans op korting afneemt.
- ❖ Indien voor alle deelnemers een ambitie voor looninflatie geldt, stijgt het mediane pensioenresultaat tot 102,5%. Dit wordt veroorzaakt door het feit dat de in de scenario'set is aangenomen dat de looninflatie hoger is dan de prijsinflatie en alle deelnemers (in huidig beleid alleen de actieven) looninflatie krijgen toegekend..
- ❖ Voor een ambitie gelijk aan de prijsinflatie voor alle deelnemers is dan ook een negatief effect zichtbaar. De ambitie voor actieven wordt hierdoor lager.
- ❖ Indien wordt uitgegaan van een vast percentage van 3% is het verwachte pensioenresultaat nog wat hoger, omdat dit hoger is dan de verwachte looninflatie van gemiddeld 2,5%.

Agenda

1

🔗 Inleiding

2

🔗 Uitgangspunten

3

🔗 Haalbaarheidstoets – uitkomsten

4

🔗 Conclusie

5

🔗 Bijlagen

Conclusie en vervolgstappen

Conclusie

Resultaten haalbaarheidstoets op fondsniveau			
Vanuit feitelijke dekkingsgraad	Jaarlijkse haalbaarheidstoets 2018		Vastgestelde grenzen
Mediaan	99,8%	✓	Min. 90%
5 ^e percentiel	79,9%		-
Relatieve afwijking*	19,9%	✓	Max. 35%

- De resultaten uit de jaarlijkse haalbaarheidstoets 2018 overschrijden de vastgestelde grenzen niet.

Vervolgstappen

- De resultaten van de haalbaarheidstoets dienen uiterlijk op 30 juni 2018 bij DNB ingediend te worden.
- Definitieve vaststelling in de bestuursvergadering van 14 juni 2018.
- Na vaststelling van het bestuur dienen de vragenlijst en de uitkomsten te worden gerapporteerd aan DNB.

- De relatieve afwijking is bepaald als: $1 - \frac{5e\text{ percentiel}}{\text{Mediaan}}$

Agenda

1

🔗 Inleiding

2

🔗 Uitgangspunten

3

🔗 Haalbaarheidstoets – uitkomsten

4

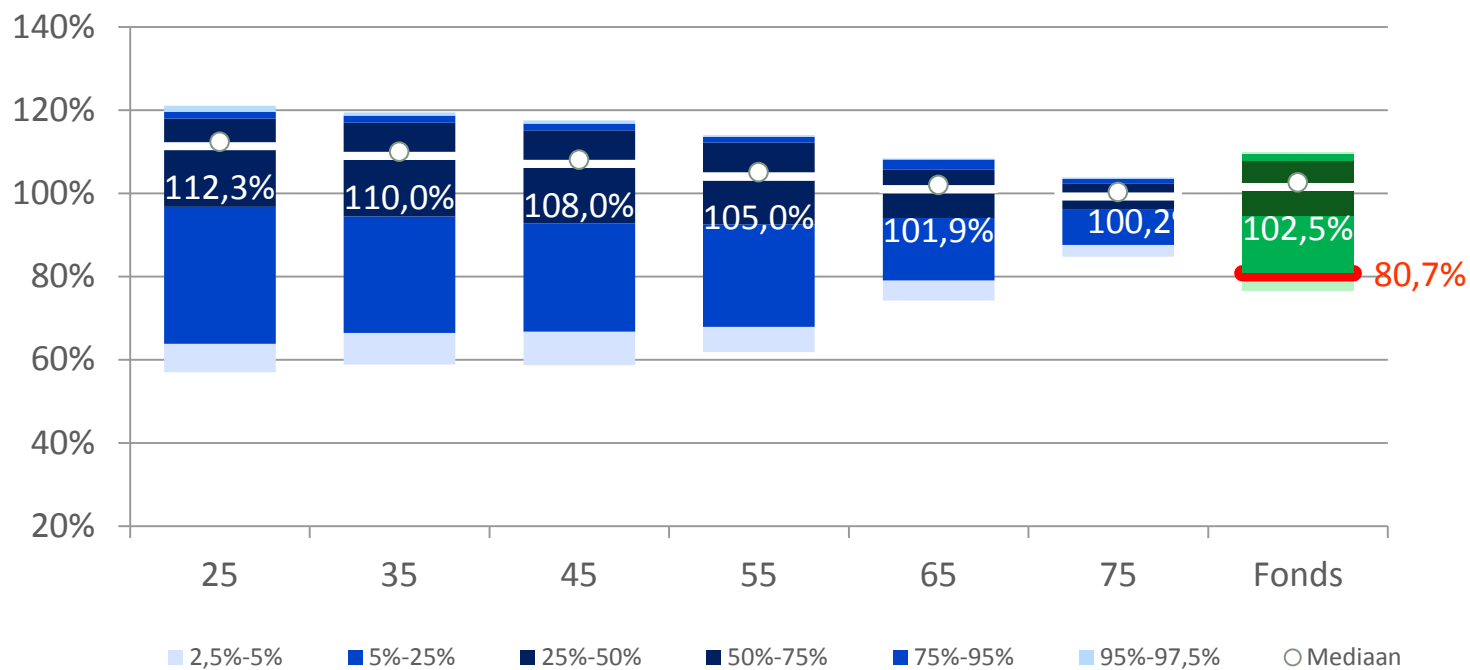
🔗 Conclusie

5

🔗 Bijlagen

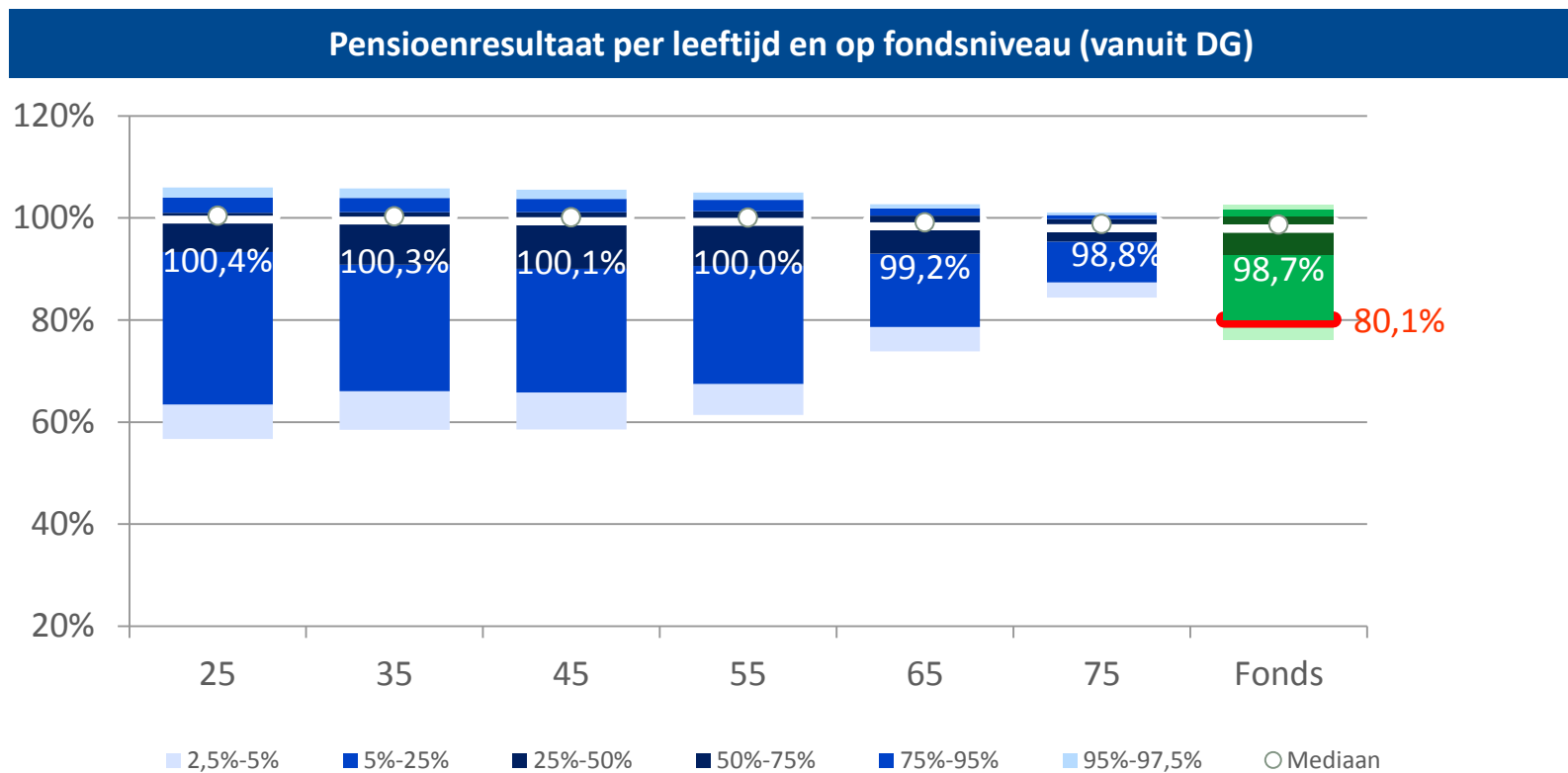
Pensioenresultaat per leeftijdscohort – variant 1

Pensioenresultaat per leeftijd en op fondsniveau (vanuit DG)

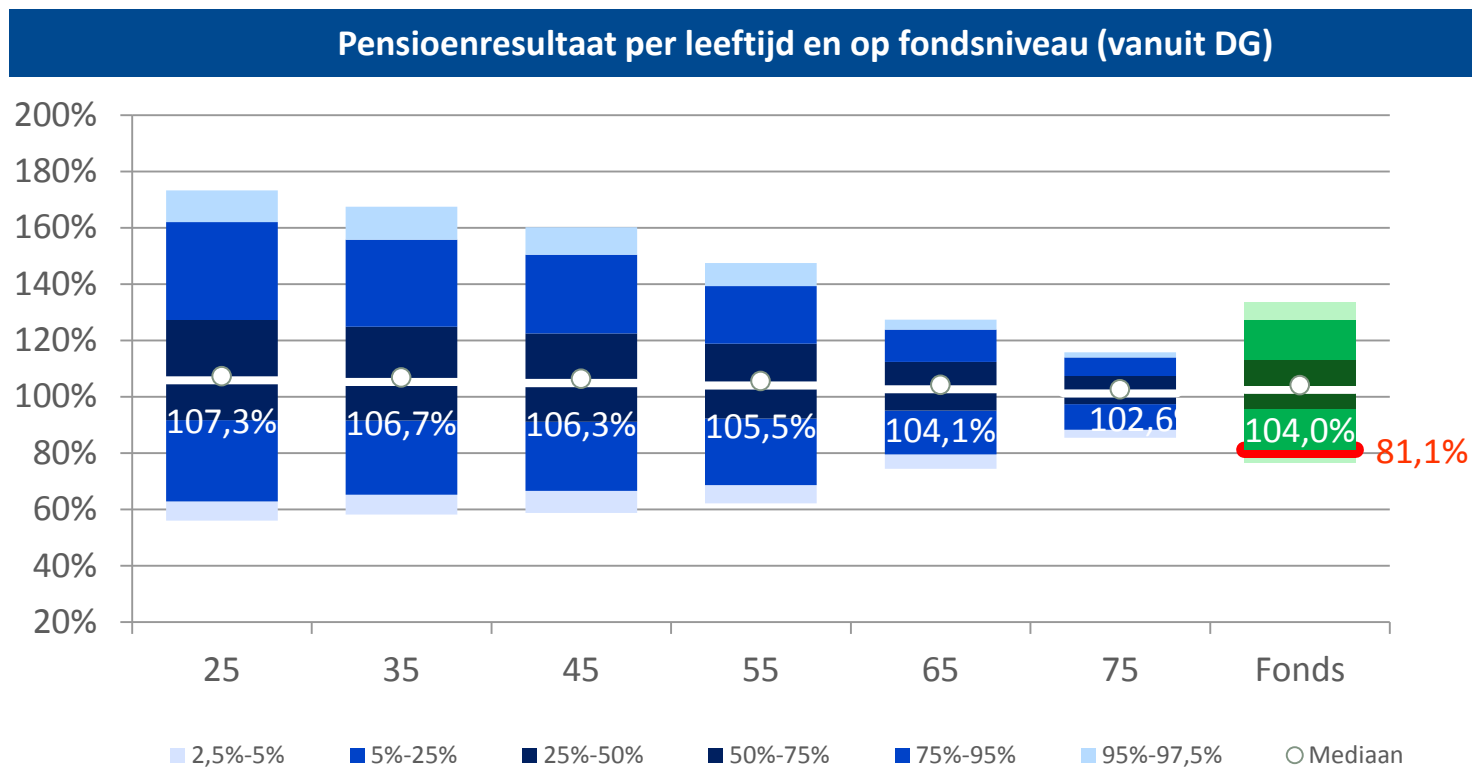
Variant 1: Huidige start DG, ambitie looninflatie voor alle deelnemers
De relatieve afwijking is gelijk aan 21,3%

Pensioenresultaat per leeftijdscohort – variant 2

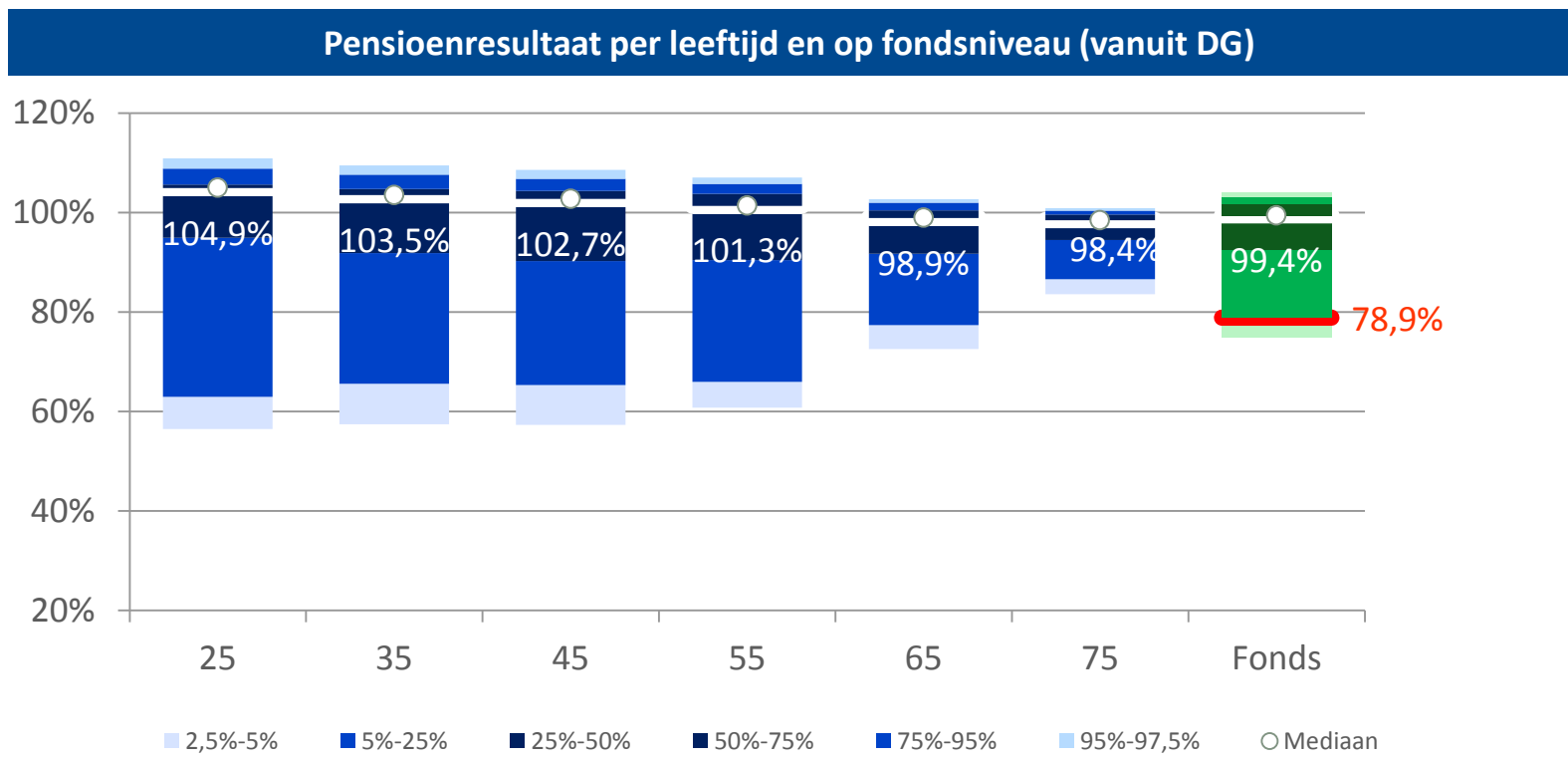
Variant 2: Huidige start DG, ambitie prijsinflatie voor alle deelnemers
De relatieve afwijking is gelijk aan 18,8%

Pensioenresultaat per leeftijdscohort – variant 3

Variant 3: Huidige start DG, ambitie vast 3% voor alle deelnemers
 De relatieve afwijking is gelijk aan 22,0%

Pensioenresultaat per leeftijdscohort – variant 4

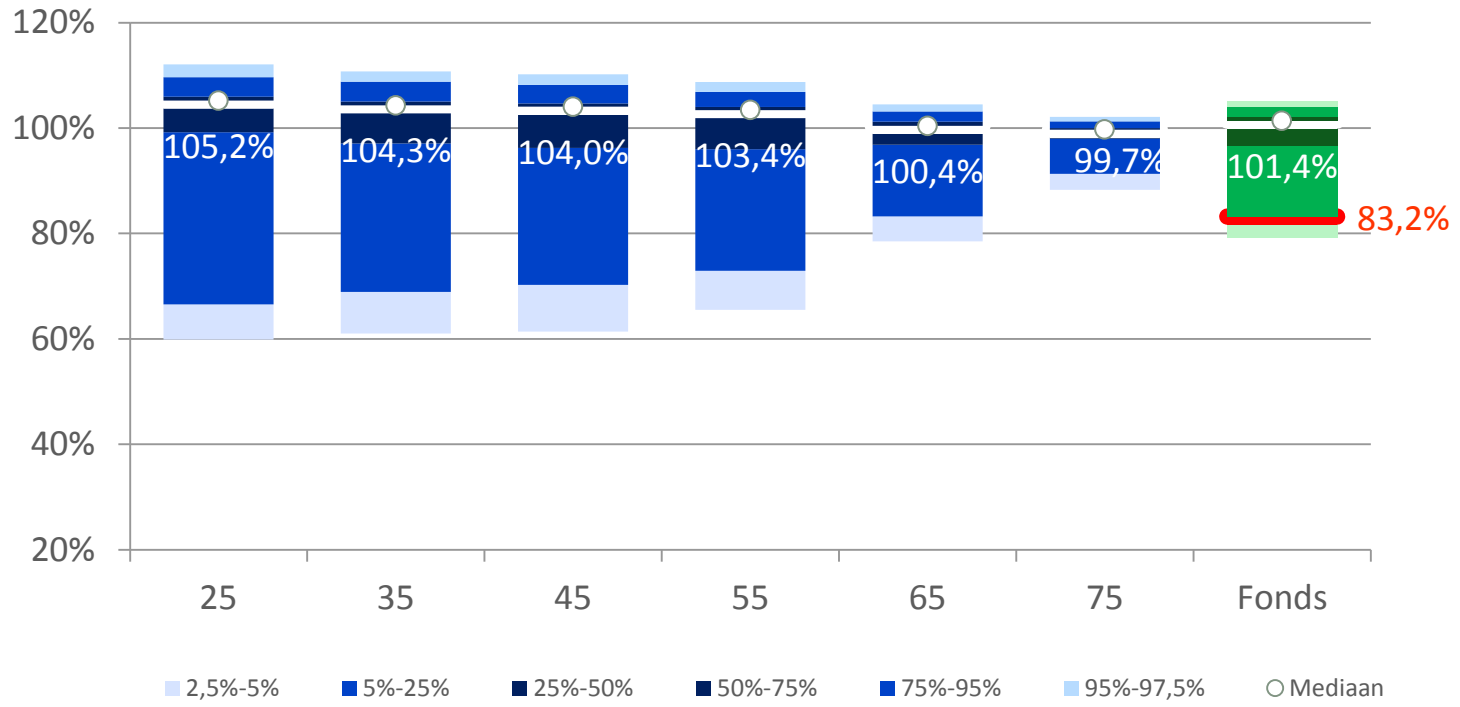

Variant 4: 115% start DG, huidige ambitie
 De relatieve afwijking is gelijk aan 20,6%

Pensioenresultaat per leeftijdscohort – variant 5

Pensioenresultaat per leeftijd en op fondsniveau (vanuit DG)

Variant 5: 130% start DG, huidige ambitie
De relatieve afwijking is gelijk aan 17,9%